

Khái niệm và Chức năng của Tiền

Tổng quan

Định nghĩa về Tiền cũng rắc rối như định nghĩa về tình yêu. Nó là một thứ chúng ta dùng hàng ngày, nhưng hầu hết mọi người đều tự hỏi tiền là gì. Tiền khá khó để định nghĩa với phần đông mọi người bởi vì về sâu xa, tiền chỉ là một ý tưởng. Nói một cách khái quát, mọi thứ đều có thể được coi là tiền nếu nó có các chức năng sau:

- + Một phương tiện trao đổi (a medium of exchange)
- + Một phương tiện cất trữ giá trị (a store of value)
- + Một đơn vị thanh toán (a unit of account)

Vì định nghĩa về tiền quá rộng như vậy nên chúng ta thường sử dụng tổng cung tiền (monetary aggregate) để đo lường cung tiền (money supply), với việc phân chia dựa trên tính thanh khoản (liquidity).

Các thuật ngữ chính

Tiền/ money: là bất cứ tài sản nào đáp ứng 03 chức năng nêu ở trên, nếu một nhóm người thống nhất rằng sẽ dùng Giấy gói kẹo cao su để làm phương tiện trao đổi, để cất giữ giá trị, để làm đơn vị thanh toán thì lúc đó giấy gói kẹo cao su sẽ là tiền.

Phương tiện trao đổi/ a medium of exchange: khả năng của thứ gì đó có thể được sử dụng để mua một thứ khác, ví dụ như có thể dùng tờ 10.000đ để mua 1 cái bánh mì hoặc dùng 1kg gạo để mua 1 cái bánh mì

Phương tiện cất giữ giá trị/ a store of value : là khả năng trì hoãn việc sử dụng tiền như một phương tiện trao đổi để có thể sử dụng sau này. Ví dụ có thể giữ lại 1kg gạo này để mua 1 cái bánh mì vào ngày mai.

Đơn vị thanh toán/ a unit of account: là khả năng đại diện cho giá trị của 1 món đồ gì đó, ví dụ chi phí để làm ra 1 cái bánh mì này là 1kg gạo.

Tiền trong lưu thông/ currency in circulation: tiền ở ngoài ngân hàng, ví dụ tiền trong ví của bạn, trong quỹ đen giấu dưới sofa là tiền trong lưu thông nhưng tiền ở trong tài khoản ngân hàng là tiền ngoài lưu thông.

Tiền dự trữ/ reserves: là tiền mà ngân hàng giữ lại trong ngân hàng, bên ngoài lưu thông

Dự trữ bắt buộc/ required reserves: là một phần tiền mà ngân hàng được yêu cầu phải giữ lại, không được dùng để cho vay hoặc bất kỳ mục đích nào khác, thường được quy định bởi luật hoặc quy định, quy chế; phần tiền này được tính toán trên tổng số tiền được gửi vào ngân hàng, ví dụ 20% của tất cả các khoản tiền gửi.

Cung tiền/ money supply: Bạn sẽ bắt gặp một số thuật ngữ về cung tiền (cung ở đây là cung cấp) như M0, M1, M2. Những khái niệm này có thể hơi khó hiểu bạn chỉ cần hiểu rằng cung tiền ở đây không chỉ gồm có những tờ tiền bạn đang dùng mà còn gồm cả nhiều loại dạng tiền tệ khác như: bản lưu điện tử trong ngân hàng, ngoại tệ, trái phiếu chính phủ, ... Về tính thanh khoản thì M0 tốt hơn M1, M1 tốt hơn M2. Đôi khi còn có cả M3 nhưng hiện nay rất ít khi được sử dụng.

Tiền dạng hàng hóa/ commodity money: ví dụ như vàng hoặc xa xưa người ta dùng muối, vỏ sò để làm phương tiện thanh toán.

Tiền pháp định/ fiat money: là loại tiền mà giá trị nó dựa hoàn toàn vào việc nó là một phương tiện thanh toán và thường được các chính phủ quy định, tiền giấy là một loại tiền pháp định bởi vì giá trị để sử dụng như một loại tiền tệ của nó là vô cùng lớn so với giá trị của một mảnh giấy làm ra nó.

Tiền được bảo đảm bằng hàng hóa/ commodity backed money: một loại thông dụng nhất là tiền được đảm bảo bằng vàng, bạc (gọi là bản vị vàng, bản vị bạc), nếu bạn có xem phim cổ trang Trung Quốc thì thấy các cao thủ giang hồ hay dùng ngân phiếu nghìn lượng bạc, vạn lượng bạc thì tờ giấy đó vốn không có giá trị nhưng nó là một giấy chứng nhận để bạn có thể đến kho đổi ra số lượng bạc tương ứng bất cứ lúc nào. Nước Mỹ từ bỏ sử dụng chế độ bản vị vàng ngày 5/6/1933 để có thể thoải mái in tiền, bơm ra nền kinh tế để chống lại những hậu quả của cuộc Đại suy thoái 1929-1933.

Một ví dụ về Tiền

Trong chương trình truyền hình "The Office", một người quản lý đã phát triển một loại tiền tệ được gọi là "Schrute buck" (SB) như một công cụ tạo động lực. Bạn có thể kiếm được SBs bằng cách "làm điều gì đó tốt." Đó là tiền bởi vì nó 1) phục vụ như một phương tiện trao đổi (bạn có thể mua thêm thời gian nghỉ ngơi trong giờ làm việc bằng SB) 2) phục vụ như một đơn vị thanh toán (1000SB đáng giá 5 phút nghỉ thêm) và 3) đóng vai trò là lưu trữ giá trị (bạn có thể lưu trữ SB của mình trong bàn làm việc cho đến khi bạn muốn sử dụng).

Hiểu sai phổ biến

Tiền điện tử (cryptocurrencies) có phải là tiền không? Thực tế có một số cuộc tranh luận về việc liệu tiền điện tử (chẳng hạn như bitcoin) là tiền hay chỉ là một tài sản tài chính. Trên thực tế, các ngân hàng trung ương trên khắp thế giới đang vật lộn với câu hỏi này ngay bây giờ và không có bất kỳ sự đồng thuận nào về vấn đề này. Một điểm chính để lập luận rằng tiền điện tử không phải là tiền là chúng thường không thể được sử dụng để mua đồ. Hiện nay chưa có nhiều cửa hàng được trang bị để nhận tiền điện tử trong giao dịch mua hàng hóa và dịch vụ. Hiện tại, tiền điện tử không được bao gồm trong định nghĩa hẹp hoặc rộng về cung tiền nhưng tương lai vẫn có thể thay đổi khi nó được chấp nhận rộng rãi để thanh toán cho các giao dịch hàng hóa, dịch vụ